

29.8.2021

VN/28311/2020

VN/28311/2020-STM-7

Oikeusministeriö

Viite: Lausuntopyyntöne 20.7.2021

Lausunto oikeusministeriölle rikosvahinkolain uudistustarpeita koskevasta arviomuistiosta

Oikeusministeriö on pyytänyt lausuntoa sosiaali- ja terveysministeriöltä 18.6.2021 päivätystä arviomuistiosta, joka koskee rikosvahinkolain uudistamistarpeita. Arviomuistiosta esitetään eräitä lakimuutoksia, joilla parannetaan rikoksen uhrin ja surmansa saaneen henkilön läheisten korvaussuojaa.

Lausuntopyynnön johdosta sosiaali- ja terveysministeriö (STM) toteaa seuraavaa:

STM katsoo yleisesti, että esityksen tavoitteet ja ehdotetut toimenpiteet korvaussuojan parantamiseksi ovat oikeasuuntaisia ja siten kannatettavia. On perusteltua, että rikosvahinkolain mukaisten korvausten korvaustasoa nostetaan lähemmäs tuomioistuinten vahingonkorvauslain perusteella tuomitsemaa tasoa, jolloin vakava henkilövahinko tai kärsimys tulee korvattavaksi nykyistä maksimimäärää 63 000 euroa suuremmalla korvausmäärällä. On osoittautunut, että eräissä tilanteissa maksimikorvausmäärä ei riitä kattamaan edes kaikkia välttämättömiksi katsottavia kustannuksia. STM katsoo, että tämä edistää rikosvahinkojen korvaamista koskevan järjestelmän toimivuutta ja yleistä näkemystä järjestelmän oikeudenmukaisuudesta.

Erityisen kannatettavana STM pitää ehdotettua rikosvahinkolain 20 §:ssä säädetyn perusvähennyksen (tällä hetkellä 220 euroa) kumoamista. Myös korvauksenhakijan mahdollisuus saada maksusitoumus Valtiokonttorista tarpeellisia sairaanhoitokuluina korvattaviin terapiakuluihin olisi merkittävä edistysaskel. Pienituloisimpien korvauksenhakijoiden kannalta nykyinen perusvähennys on merkittävän suuri, jolloin sen poistamisella on heidän kannaltaan olennainen taloudellinen vaikutus. Maksusitoumus puolestaan edistäisi laajasti korvaussensaajien mahdollisuutta hakeutua tarvitsemiensa terapiapalveluiden piiriin tehokkaasti ja oikea-aikaisesti. On kuitenkin perusteltua asettaa lakiin myös euromääräinen alaraja (10 e), jonka alapuolella olevia kustannuksia ei käytännössä maksettaisi korvauksina.

STM pitää myös tarkoituksenmukaisena, että korvausten maksajana olevan Valtiokonttorin hallinnollista taakkaa kevennettäisiin tiedonsaantioikeuksia laajentamalla. Muutos keventäisi myös korvauksenhakijan vaivaa ja vähentäisi jo olemassa olevaa henkistä kuormitusta rikosvahinkoon liittyvien asioiden hoitamisesta.

Arviomuistiosta on pohdittu rikosvahinkolain soveltamisalan laajentamista nykyisestä niin syrjintä- kuin tieto- ja viestintärikoksiin. Vaikka syrjintärikos on perusoikeuksiin kohdistuva loukkaus, ei ole tarkoituksenmukaista laajentaa rikosvahinkolain soveltamisalaa EU-tasolla edellytettyä laajemmaksi. Tieto- ja viestintärikollisuuden muodot ovat moninaisia ja niiden selvittäminen on monimutkaista, varsinkin kun rikos on useissa tilanteissa lähtöisin Suomen rajojen ulkopuolelta. STM katsoo arviomuistion tapaan, että soveltamisalan laajentaminen rikostyyppiin, jossa rikollisen teon kohteena ei useinkaan ole yksilö tai joissa rikos on voitu tehdä missä päin maailmaa tahansa, ei ole

Postiosoite
Postadress
Postal Address
Sosiaali- ja terveysministeriö

Käyntiosoite
Besöksadress
Office

Puhelin
Telefon
Telephone

Faksi
Fax
Fax

s-posti, internet
e-post, internet
e-mail, internet

PL 33
00023 Valtioneuvosto

Meritullinkatu 8
Helsinki

29 516 001
35 829 516 001

295 163 415
358 295 163 415

kirjaamo@stm.fi
stm.fi

perusteltua. On myös syytä ottaa huomioon, että lainsäädännössä on vastikään säädetty tietorikoksia koskevista korvaus- tai hyvitysmenettelyistä. Näiden menettelyjen hyvityskäytännöistä ei vielä ole kattavaa kokemusta. Pidämme tarkoituksenmukaisena seurata näiden käytäntöjen kehitystä ennen kuin rikosvahinkolain soveltamisalaa laajennettaisiin.

Sosiaali- ja terveysministeriö yhtyy oikeusministeriön johtopäätöksissään esittämään näkemykseen, että rikosvahingon täysimääräinen korvaaminen ei edelleenkään ole perusteltua, sillä muiden korvaus- ja etuusjärjestelmiemme antama turva on varsin kattava. Ei ole myöskään syytä poiketa rikosvahinkolain lähtökohdasta, jonka tavoitteena on turvata nimenomaan rikoksen välittömän uhrin oikeus korvaukseen valtion varoista.

Osastopäällikkö

Heli Backman

Neuvotteleva virkamies

Kirsi Terhemia

Liitteet x

Jakelu Oikeusministeriö

Tiedoksi x